

[Den fg. formand]

gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om markedsføring af tobaksvarer.

[Af Inge Krogh (KrF) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 66. Fremsat 5/2 81).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil korte mit indlæg ned under henvisning til det, jeg sagde under den foregående sags behandling, og nøjes med at gentage, at vi stadig også her er forbeholdne over for det rigtige i et egentligt reklameforbud, men har til hensigt at foreslå som et minimum, at indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for reklamer og andre former for henvendelser til offentligheden, når det drejer sig om tobak.

Den del af forslaget fra kristeligt folkeparti, som drejer sig om mærkning af cigaret-pakker med varedeklaration og oplysning om tobaksvarerers sundhedsfarlige virkninger, er vi meget positivt indstillet over for, og det indgår i de overvejelser, vi er i færd med at gøre færdige.

Hans Jørgen Jensen (S):

Det foreliggende forslag er delt op i to dele, nemlig et direkte forbud mod reklame og krav om tydelig varedeklaration med en advarsel om sundhedsfarerne i forbindelse med tobaksrygning.

Jeg mener ikke, at et forbud mod reklame er særlig hensigtsmæssigt, bl. a. fordi vi i lignende tilfælde, som jeg også sagde før, fra udlandet har kunnet konstatere, at dygtige reklamefolk har været i stand til at udforme reklamerne således, at loven ganske vist ikke er overtrådt, men at der alligevel har været tale om en regulær reklame.

Rent faktisk foreligger der jo også en aftale, som vi har nævnt tidligere i dag, inden for tobaksindustrien om markedsføring af

tobaksvarer fra 1972 med en senere regulering i 1980, og selv om jeg er af den opfattelse, at disse regler vel burde strammes, mener jeg, at en aftale mellem det offentlige, dvs. indenrigsministeren, og tobaksindustribranchen er den rigtigste og mest effektive måde at regulere dette område på.

Jeg kunne forestille mig, at forbrugerombudsmanden var påtaleberettiget ved overtrædelse af reglerne, og at der samtidig skulle indføjes sanktionsbestemmelser.

Hvad angår forslagets anden del om varedeklaration og advarselsmærkning, er vi meget positive, og vi kan tilslutte os indenrigsministerens tilsagn om at undersøge mulighederne for at lovgive herom. Jeg vil gerne i parentes sige, at det skal være tydeligere end den varedeklaration, man ser på cigaretpakkerne i dag, for den er der ingen mennesker der ser.

Jeg håber altså på, at vi kan se frem til et positivt udvalgsarbejde på dette område.

Bjørn Elmquist (V):

Venstres principielle holdning til reklameforbud er her som ved det foregående emne: vi kan ikke støtte et egentligt reklameforbud. Noget tyder dog på, at den kodeks, som findes på dette område, ikke er effektiv nok. De udenlandske selskaber, tyder meget på, overholder ikke den kodeks, og det har måske også ført til en glidning over for de danske selskaber; det er der nok anledning til at se nærmere på i udvalget. Jeg kan måske komme senere forespørgsler under denne debat i forkøbet ved at sige, at jeg ikke nu her kan stå og tilsige venstres støtte til en sådan bemyndigelse, som jeg kan forestille mig at indenrigsministeren måske ville være interesseret i at søge i folketinget.

Men krav om påtrykning af advarsler mod risiko for sundheden på cigaretpakker vil vi være med til at se nærmere på i udvalget.

Karen Thurø Hansen (KF):

Da mit partis ordfører i denne sag, hr. Hagen Hagensen, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne gøre et par bemærkninger til forslaget.

Der er ingen tvivl om, at tobaksrygning ikke er sundt, og at overdreven rygning – vel især af cigaretter – kan være endog særdeles skadelig. Om dette forhold skal føre til en

[Karen Thure Hansen]

lovgivning om forbud mod tobaksreklame og særlig mærkning af tobaksvarer om sundhedsfare ved rygning, kan der imidlertid nok sættes et spørgsmålstegn ved.

Vi konservative er på dette som på så mange andre områder tilhængere af at ordne forholdene gennem aftaler. Det er muligt, at den bestående aftale med tobaksbranchen skal tages op til ny forhandling med henblik på ændringer; visse eksempler synes at vise, at der kan være grund dertil.

Vi er fra konservatives side rede til under udvalgsarbejdet at overveje problemerne i forbindelse med markedsføring af tobaksvarer med det sigte at få tilvejebragt rimelige forhold uden lovindgreb.

Erlendsson (FP):

Fremskridtspartiet er ikke nogen ynder af bemyndigelseslove og særlig ikke af uspecificerede bemyndigelser. Det vil sige, at andet afsnit af forslaget med hensyn til den advarsel, man eventuelt kunne trykke på pakningerne, er noget, vi kan tale om i udvalget.

I øvrigt vil jeg befri ministeren for at blive alt for forsinket til den middag, som han sikkert ligesom vi andre glæder os til at deltage i; vi er jo sultne alle sammen nu.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Som sagt er vi ikke særlig positive over for reklamer, og vi ønsker egentlig kun reklamer, i den udstrækning de er informative. Derfor kan vi også støtte punkt 2 i dette forslag om mærkning og varedeklaration, og hvis man bibeholder reklamerne, vil vi egentlig også gerne have en varedeklaration i forbindelse med reklamen, sådan at man får en større oplysning gennem reklamen, end det er tilfældet i dag.

Vi går altså i det hele taget ind for oplysninger og for deklaration af varer, og det gælder selvfølgelig ikke mindst, når det er skadelige varer, der er tale om. Vi synes også, det er forkasteligt, at man vil prøve på gennem reklame at øge et forbrug, som er skadeligt, og at man altså ad den vej prøver på at tjene penge på at skade andre mennesker.

Vi vil stadig væk tage stilling under udvalgsarbejdet, men vil uforbeholdent støtte punkt 2, idet vi gerne vil have punkt 1 ind i

en større sammenhæng i forbindelse med hele reklameproblematikken.

Birgith Mogensen (CD):

Vi deler forslagsstillernes bekymring med hensyn til tobaksnydelsens negative indvirkninger på folkesundheden, men vi vil ikke medvirke til et forbud eller forstærkede restriktioner med hensyn til tobaksreklame.

Især cigaretrykning er skadelig, men det er en kendsgerning, at danske cigaretrygeres antal er reduceret kraftigt de sidste par år, og alt tyder på, at flere og flere ophører med at ryge cigaretter. Det største lyspunkt i så henseende er, at især de unge siger nej tak til denne såkaldte nydelse. Årsagerne til, at flere unge ikke påbegynder rygning, og til, at nogle af os gamle skærer forbruget ned eller helt stopper cigaretrykning, er jo ikke cigaretreklamen, og jeg tror heller ikke, at de høje priser er nogen væsentlig årsag. Derimod er jeg ikke i tvivl om, at hovedårsagen til det faldende cigaretforbrug er den store oplysningsindsats, som f. eks. Hjerterforeningen og Foreningen til kræftens Bekæmpelse ustandselig præsterer, og det er min overbevisning, at al tale fra denne fagside virkelig får befolkningen til at tænke sig om. Måske burde man bede cigaretfabrikanterne gøre noget mere for at få uhelbredelige rygere til at skifte over til en mildere og mindre farlig cigaret.

Forlagsstillerne taler om cigaretvaredeklaration på varens emballage. Der er jo trykt deklaration på cigaretpakker, som tydeligt fortæller om tobakkens sammensætning, altså ord, som klart udtrykker blandingsforskelle. CD mener, at ethvert barn over 5 år ved, at tobaksrygning er usundt, og som tidligere nævnt er cigaretforbruget stærkt faldende, og det vil uden tvivl fortsætte med eller uden tobaksreklame.

CD kan ikke tilslutte sig forslaget.

Lis Starcke (DR):

Hvad angår tobaksrygning, mener vi i retsforbundet, at oplysning i hjem, skoler og massemedier er vort bedste forebyggende middel. Det er ikke helt ualmindeligt, at skolebørn nu til dags siger til forældrene: I forurener med den rygning. Jeg tror, vi er blevet adskilligt mere miljøbevidste, end vi var tidligere.

[Lis Starcke]

Hvad angår forbud mod tobaksreklame, har retsforbundet den samme stilling, som vi havde angående reklamer for stærke drikke, nemlig at vi ikke mener, det gør nogen skade, og at et forbud ikke vil gavne.

Derimod finder vi det udmærket med den anden del af beslutningsforslaget angående en varedeklaration, som oplyser om sundhedsfarerne ved tobaksrygning. Det kan vi gå med til, men vi ønsker ikke noget forbud mod reklamer.

Inge Krogh (KrF):

Jeg er igen i den lykkelige situation, at jeg kan sige tak for interessen, og jeg må sige tak specielt for det, man har udtalt om anden del af forslaget om varedeklaration og advarsel om, at det er sundhedsfarligt at ryge. Tobak er et stof, der fremkalder sygdomme, som man kunne have undgået, hvis man ikke havde røget eller ikke havde opholdt sig i rum, hvori der bliver røget. En indskrænkning i forbruget af tobak vil derfor være en besparelse for syge- og sundhedssektoren, og derfor vil forbud mod reklame for tobak sandsynligvis spare penge på vores anstrengte budgetter.

Vi kender alle sammen de skadelige virkninger: der er øget risiko for kræft i lunge, kræft i strubehovedet, nikotinen giver øget blodtryk, forøget puls, og kulilte bevirker, at man ikke får tilstrækkelig ilt til organerne; det kan man bl. a. se på fostre, der virker som passive rygere over for moderen: de fødes for tidligt og har ikke den almindelige fødselsvægt.

Det er også meget karakteristisk for rapporter om tobakkens skadelige virkninger, f. eks. fra verdensorganisationen WHO eller andre steder, at det hver gang er forbuddet mod reklamer, der står øverst. Det er vel ikke helt tilfældigt, at det er det, man mener er den bedste måde at få tobakkens skadelige virkninger nedsat på i vores samfund.

Så blev der sagt, at der skal være oplysning og forebyggende oplysning. Det er fuldstændig rigtigt, det skal vi også have, men bl. a. Foreningen til kræftens Bekæmpelse, som i allerhøjeste grad har ført en kampagne imod tobakken igennem de senere år – og den har bestemt ikke været uden virkning, selv om det ikke er mange tons, tobaksforbruget er gået ned pr. år – siger dog meget

tydeligt: hvad kan det nytte, at vi bliver ved at oplyse, når der samtidig sker en forherligelse af tobakken i reklamerne? Den bedste oplysning uden tvivl – jeg har også mødt det i udenlandske skrifter – er, at man får et forbud mod reklame, for dermed har samfundet som sådant, altså lovgiverne, erkendt, at tobak er et farligt stof og er noget, der vil blive overført. Der er altså ikke nogen oplysning, der kan ækvivaleres med et forbud mod reklamer.

For hvad er det, der sker i reklamerne? De forestiller altid sunde, raske, dejlige mennesker, der hygger sig i komfortable omgivelser, og cigaretterne har også fornemme navne: Kings, Queens, Prince osv. Det giver en fuldstændig falsk forestilling; der er i hvert fald ikke nogen af de mennesker, der bliver brugt i reklamerne, der ser ud til at lide af nogen af de sygdomme, som man kan få af tobakken. Formanden for annoncørernes forening her i landet har da også udtalt, at reklamefolk selvfølgelig hverken har lyst eller kompetence til at udtale sig om en vares indvirkning på sundheden, så det er altså noget, der går direkte imod den oplysning, vi gerne vil have skal ud til befolkningen.

Der er visse restriktioner, bl. a. at man ikke må bruge unge folk eller kendte mennesker i reklamen, altså sportsidolere, skuespillere og skuespillerinder osv., men hvad sker der så? Så bruger man disse kendte mennesker uden navn, men da alle kender dem, er det altså en fuldstændig virkningsløs og ligegyldig restriktion netop på det område.

Der kan jeg igen henvise til, at man i Norge har forbud mod reklamer og en særdeles tydelig og god instruktion om, hvordan det skal virke.

Som sagt, jeg må sige tak, fordi et flertal, så vidt jeg kan skønne, går ind for anden del af forslaget. Der bør selvfølgelig i klar skrift og på synligt sted anbringes advarsel om, at det er sundhedsfarligt at ryge, og at det giver øget risiko for lungekræft og hjertesygdomme eller noget i den retning. Jeg synes, det ville være dejligt, om man fik med, at der altså også er fare for passive rygere, at det altså også går ud over andre, som man er sammen med.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

[Indenrigsministeren]

Jeg vil for en ordens skyld erindre om, at vi har meget vanskeligt ved at lave aftaler med udenlandske firmaer med virkning for, hvad der skal foregå i Danmark for deres produkters vedkommende. Derfor er det givet, at den eneste måde, hvorpå vi kan sikre, at der bliver fælles regler for udenlandske og danske firmaer på disse områder – og det er jo på det seneste udenlandske firmaer, der fører sig temmelig kraftigt og uheldigt frem – er, at der bliver givet visse bemyndigelser til eller fastsat nærmere regler i en lovgivning for, under hvilke omstændigheder og på hvilken måde der må reklameres for tobaksvarer i Danmark, og at det bliver muligt at gribe ind over for misbrug, overtrædelse af disse regler. Jeg tror, folketinget kommer til at erkende, at tiden er gået, forstået på den måde, at vi ikke længere kan styre disse ting ved frivillige aftaler på det danske marked alene.

Inge Krogh (KrF):

Jeg må igen sige tak for en klar fremstilling fra indenrigsministeren. Der er en ting, jeg lige vil nævne, som jeg ikke fik nævnt i første omgang, nemlig at man bruger tobaksnavne andre steder, f. eks. på bluser og sportstøj til unge; det må selvfølgelig med i det, der lovgives om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Arentoft):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Kommunaludvalget har afgivet tillægsbetænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg. (Lovforslag nr. L 100).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Landbrugs- og fiskeriudvalget har afgivet særskilte betænkninger over:

Forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån og rentetilskud til visse landmænd. (Lovforslag nr. L 119).

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til nedbringelse af jordbrugerhvervenes renteudgifter. (Lovforslag nr. L 120).

Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse af forædlerrettigheder for planter. (Lovforslag nr. L 158).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Det politisk-økonomiske udv. (10/3 81):

Udtræder: Arentoft (FP)

Nyt medl.: Glistrup (FP)

Udtræder: Erlendsson (FP)

Ny stedf.: Maisted (FP)

Udv. om offentlige arbejder (10/3 81):

Udtræder: J. K. Hansen (S)

Nyt medl.: Helmar Sørensen (S).

Udv. om offentlige arbejder (11/3 81):

Udtræder: Svend Erik Hovmand (V)

Nyt medl.: Bundgaard Nielsen (V)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 12. marts 1981 kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 20.06